

Formación Profesional específica

Acceso aos ciclos formativos de grao medio

Procedementos de acceso.

Contidos e criterios de avaliación das probas

Índice

1	Presentación	5
2	Normativa	7
3	Procedementos de acceso	9
3.1	Ciclos de grao medio	9
3.1.1	Requisitos de acceso	9
3.1.2	Requisitos de admisión á proba de acceso	9
3.1.3	Partes da proba e materias	10
3.1.4	Cualificacións da proba	10
3.1.5	Exencións das probas aos ciclos formativos de grao medio	11
3.1.6	Inscrición para as probas de acceso a ciclos de grao medio	11
4	Contidos e criterios de avaliación	13
4.1	Parte de contidos de tipo sociocultural	13
4.1.1	Lingua galega e literatura	13
4.1.1.1	Contidos	
4.1.1.2	Criterios de avaliación	
4.1.2	Lingua castelá e literatura	18
4.1.2.1	Contidos	
4.1.2.2	Criterios de avaliación	
4.1.3	Historia, xeografía e sociedade	20
4.1.3.1	Contidos	
4.1.3.2	Criterios de avaliación	
4.2	Parte de contidos de carácter científico-tecnolóxico	29
4.2.1	Tecnoloxía	29
4.2.1.1	Contidos	
4.2.2	Matemáticas	29

4.2.2.1 Contidos

4.2.3 Criterios de avaliación 30

5

Formularios e solicitudes 35

5.1

Formulario de inscrición para acceso a ciclos de grao medio 37

6

Exemplos de probas de acceso 39

Presentación

Ano tras ano, incrementábase o número de persoas que optan por realizar ensinanzas de formación profesional específica para melloraren a súa cualificación profesional e poderen competir con máis posibilidades de éxito no mercado laboral.

Unha parte destas persoas carece dos requisitos académicos esixidos pola normativa vixente para acceder directamente a estas ensinanzas, e debe superar previamente as correspondentes probas de acceso, polo que cómpre que dispoñan da necesaria información sobre o procedemento, os contidos e os criterios de avaliación das referidas probas.

Con esta finalidade, a Administración educativa publica o presente documento, que consta de dous bloques:

- O primeiro é un manual que describe as condicións académicas de acceso directo a ciclos formativos de grao medio, a proba á que deben someterse as persoas que non reúnan os requisitos académicos de acceso e desexen realizar o ciclo formativo, os criterios para a súa cualificación e as posibilidades de exención dalgunha das partes da proba.
- O segundo bloque do documento é unha guía que orienta o alumnado sobre os coñecementos académicos, ao detallar os contidos dos que se vai avaliar nas probas e os correspondentes criterios de avaliación.

Esperamos que este documento dea resposta ás cuestións formuladas en torno ás probas de acceso aos ciclos formativos de graos medio e superior; que sirva de motivación ás persoas candidatas para se decidiren por estas ensinanzas, como medida para a mellora do seu perfil profesional, e para ofrecer á sociedade e ao mundo laboral traballadores e traballadoras coa cualificación profesional que demandan.

2 Normativa

Este documento baséase na lexislación seguinte:

- *A Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio (BOE do 4 de maio)*, de educación, establece no seu artigo 41.2 que poderán acceder á formación profesional as persoas aspirantes que, carecendo dos requisitos académicos, superen unha proba de acceso en que demostren a madureza en relación cos obxectivos do bacharelato e as capacidades referentes ao campo profesional de que se trate.
- *O Real decreto 1538/2006, do 15 de decembro (BOE do 3 de xaneiro)*, polo que se establece a ordenación xeral da formación profesional do sistema educativo, determina no artigo 21. 3 que as persoas que teñan superada a proba de acceso á universidade para maiores de vinte e cinco anos quedarán exentas de realizar a proba que permite o acceso aos ciclos formativos de grao superior. Así mesmo, no artigo 24 establécense os requisitos de idade para acceder mediante proba á formación profesional específica de grao superior.
- *A Orde do 1 de abril de 2002 (DOG do 12 de abril)* pola que se regulan as probas de acceso aos ciclos formativos de graos medio e superior de formación profesional específica.
- *A Orde do 30 de xaneiro de 2007 (DOG do 15 de febreiro)* pola que se modifica a do 1 de abril, pola que se regulan as probas de acceso aos ciclos formativos de graos medio e superior de formación profesional específica.
- *Corrección de erros da Orde do 30 de xaneiro de 2007 (DOG do 5 de marzo)* pola que se modifica a do 1 de abril pola que se regulan as probas de acceso aos ciclos formativos de graos medio e superior de formación profesional específica.
- *A Orde do 5 de xuño de 2007 (DOG do 15 de xuño)* pola que se regula o procedemento de admisión do alumnado nos centros docentes sostidos con fondos públicos para impartir ciclos formativos de formación profesional de graos medio e superior en réxime ordinario e para as persoas adultas.
- *A resolución anual* da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais pola que se convocan as probas de acceso aos ciclos formativos de graos medio e superior de formación profesional específica.

3 Procedementos de acceso

3.1 Ciclos de grao medio

3.1.1 Requisitos de acceso

- Terá acceso **directo** aos ciclos formativos de grao medio o alumnado que cumpra algún dos requisitos seguintes:
 - Ter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria.
 - Ter o título de técnico auxiliar.
 - Ter o título de técnico.
 - Ter aprobado o segundo curso do bacharelato unificado polivalente (BUP).
 - Ter superado o segundo curso do primeiro ciclo experimental da reforma das ensinanzas medias.
 - Ter superado o terceiro curso do plan de 1963 (Decreto 2127/1963, do 24 de xullo, BOE do 6 de novembro) ou o segundo de comúns experimental (Decreto 179/1988, do 7 de xullo, DOG do 18) das ensinanzas de artes aplicadas e oficios artísticos.
 - Ter superado outros estudos declarados equivalentes a algún dos anteriores para os efectos académicos.
- Así mesmo, poderá acceder aos ciclos formativos de grao medio o alumnado que supere a **proba de acceso** que se celebra con esa finalidade.

Estes dous xeitos de acceso son incompatibles. Só se poderán presentar ás probas de acceso as persoas que non cumpran ningún dos requisitos académicos que permiten o acceso directo. Por exemplo, unha persoa que posúa o título de graduado en ensino secundario non se poderá presentar ás mencionadas probas.

3.1.2 Requisitos de admisión á proba de acceso

Para poder concorrer á proba de acceso aos ciclos formativos de grao medio deberanse ter dezasete anos ou cumprilos no ano en que se realicen as probas.

3.1.3 Partes da proba e materias

A proba é común para todos os ciclos formativos de grao medio, e así se fará constar na certificación. O seu contido tomará como referencia os vixentes currículos oficiais da educación secundaria obrigatoria, e valorará os coñecementos e as habilidades suficientes para cursar con aproveitamento os novos estudos.

A proba constará de dúas partes: unha de tipo sociocultural e outra de carácter científico-tecnolóxico.

Parte de tipo sociocultural

■ Materias:

- Lingua galega e literatura, e lingua castelá e literatura.
 - **Obxecto:** comprensión e expresión de textos escritos con propiedade, autonomía e creatividade en galego e en castelán.
- Historia, xeografía e sociedade.
 - **Obxecto:** coñecemento da historia, da xeografía e das actitudes da nosa tradición e do noso patrimonio cultural, así como análise dos mecanismos e dos valores que rexen o funcionamento das sociedades.

Parte de carácter científico-tecnolóxico

■ Materia:

- Os contidos desta parte da proba corresponden ás materias de matemáticas e de tecnoloxía.

■ Obxecto:

- Resolución de problemas nos campos das matemáticas e da tecnoloxía, mediante procedementos de razoamento lóxico.
- Realización de exercicios que utilicen códigos científicos e técnicos. Aplicacións do desenvolvemento científico e tecnolóxico, e a súa incidencia no medio físico e social.

3.1.4 Cualificacións da proba

- A valoración de cada parte da proba exprésase mediante unha cualificación numérica de 0 a 10. A nota final da proba calcularase sempre que se obteña polo menos unha puntuación de catro en cada parte, e será a media aritmética destas, expresada con dous decimais. Será positiva a cualificación de cinco puntos ou superior.
- Non se terá en conta para o cálculo da nota final a exención da materia de lingua galega e literatura, nin a exención da materia ou das materias da parte específica da proba. No caso de exención total a cualificación final será de 5,00.

3.1.5 Exencións das probas aos ciclos formativos de grao medio

As persoas que acrediten ter superadas totalmente as probas de acceso á universidade para maiores de vinte e cinco anos poderán quedar exentas de realizar esta proba de acceso aos ciclos formativos. Quen desexe facer efectiva esta exención non terá que se inscribir para a proba de acceso e poderá participar no proceso de admisión para ciclos formativos consonte o procedemento que se regula na Orde do 5 de xuño de 2007 (DOG do 15 de xuño).

De acordo co disposto no Decreto 124/2007, do 28 de xuño (DOG do 29 de xuño), polo que se regula o uso e a promoción do galego no sistema educativo, o alumnado que se incorpore ao sistema educativo de Galicia en cuarto curso de educación secundaria obrigatoria ou en bacharelato, procedente doutras comunidades autónomas ou dun país estranxeiro con lingua oficial castelá, poderá obter a exención da cualificación das probas de avaliación da materia de lingua galega durante dous cursos académicos.

Con base no exposto, o alumnado que se presente ás probas de acceso aos ciclos formativos de formación profesional inicial e teña vixente a exención concedida deberá facelo constar expresamente no momento de realizar a inscrición, achegando copia da resolución de concesión.

3.1.6 Inscrición para as probas de acceso a ciclos de grao medio

A inscrición para as probas de acceso aos ciclos formativos de grao medio farase na secretaría dos centros públicos docentes de educación secundaria (IES) ou centros integrados de formación profesional (CIFP) nos que se impartan ensinanzas de formación profesional específica, no prazo que se estableza para cada convocatoria, segundo o modelo do anexo VI da corrección de erros da Orde do 30 de xaneiro de 2007 pola que se modifica a do 1 de abril de 2002, que figura no apartado 5.1 deste documento.

4 Contidos e criterios de avaliación

4.1 Parte de contidos de tipo sociocultural

4.1.1 Lingua galega e literatura

4.1.1.1 Contidos

Contidos conceptuais

Lingua e sociedade

- Situación lingüística de Galicia.
- Galego e castelán como linguas en contacto. Interferencias lingüísticas entre ambas as linguas.
- Variedades xeográficas e sociais da lingua galega.
- Variedades dialectais.
- Rexistros lingüísticos: lingua estándar e lingua culta; niveis coloquial e vulgar; niveis específicos (científico, técnico, etc.) e xergas.

Lingua oral

- Intencionalidade comunicativa e funcións da comunicación.
- Utilizar a linguaxe oral e escrita como instrumento para a comprensión, a análise e a organización de feitos e saberes de calquera tipo.
- Lectura con fluidez, comprensión e actitude crítica.
- Tipoloxía dos textos da comunicación oral.
- O oral espontáneo e o oral planificado.
- Formas singulares (exposición, conferencia, discurso, etc.), duais (conversa, diálogo, entrevista, etc.) e plurais (debate, mesa redonda, coloquio, etc.) da comunicación oral.
- Formas elocutivas na comunicación oral (narración, descrición, exposición, argumentación, etc.).

Lingua escrita

- Diversidade de funcións da lingua escrita: instrumental, comunicativa, creativa, etc.
- Tipoloxía dos textos da comunicación escrita.
- Textos da vida diaria, xerais (cartas, diarios, demandas de información, anuncios, apuntamentos, anotacións, etc.) e específicos (currículos, actas, instancias, cartas comerciais, etc.).
- Características gráficas da lingua escrita.
- Textos pertencentes a diferentes tipos de discurso: científico, humanístico, técnico, xurídico, administrativo, xornalístico, literario, etc.
- Formas elocutivas na comunicación escrita (narración, descrición, exposición, argumentación, diálogo, etc.).
- Usos das fontes de documentación escrita.

Lingua como obxecto de reflexión

- Lingua como produto social e cultural, en cambio permanente.
- Norma lingüística.
- O texto e a súa estrutura.
- Normas ortográficas. Ortografía da palabra.
- Ortografía da oración.

Contidos procedementais

Lingua e sociedade

- Identificación en diversas mensaxes dos distintos niveis de uso.
- Utilización da lingua consonte as necesidades de cada situación comunicativa.
- Recoñecemento dos fenómenos de interferencia lingüística e emprego das expresións e das construcións propias de cada lingua.
- Transformación de textos dun rexistro a outro.
- Análise dos comportamentos e uso de rexistros lingüísticos na vida social.

Lingua oral

- Interpretación do contido de textos orais, tendo en conta a intención da persoa falante (ironía, dobre sentido, sentido figurado, retransca, etc.), a situación de comunicación e as características dos textos citados.
- Análise de textos orais, con determinación das ideas principais e as secundarias, e recoñecemento das partes do texto, as súas características e os seus procedementos peculiares.

- Enunciación crítica de textos orais, atendendo aos seguintes aspectos: dicción, entoación, fluidez, corrección gramatical, propiedade léxica, claridade, orde, coherencia, adecuación do nivel de lingua e da estratexia adaptada á situación comunicativa.
- Planificación e produción de textos orais de diverso tipo (descricións, narracións, exposicións, etc.), atendendo aos aspectos sinalados no apartado anterior.
- Lectura expresiva en voz alta de textos en prosa e en verso atendendo á dicción, á entoación, á intensidade de voz, á acentuación, ás pausas, ao ritmo, etc.
- Dramatización de situacións da vida diaria, narracións e textos teatrais.
- Intervencións e argumentacións en público (debates, coloquios, mesas redondas, etc.).

Lingua escrita

- Interpretación de textos escritos de diversa natureza, atendendo á súa peculiaridade.
- Análise de textos escritos de diverso tipo, con determinación das ideas principais e as secundarias, e recoñecemento das partes do texto, as súas características e os seus procedementos.
- Resumo por escrito de textos orais e escritos, recollendo con exactitude e certo grao de elaboración persoal o seu contido esencial.
- Elaboración, a partir dun texto escrito, de esquemas que permitan visualizar as relacións e a ordenación xerárquica dos conceptos.
- Planificación, mediante un guión elaborado previamente, da información que se vai desenvolver nunha exposición oral ou escrita.
- Utilización da linguaxe escrita para a resolución de problemas cotiáns (instancias, impresos, formularios, etc.).
- Produción de textos diversos polo seu tipo, pola súa forma elocutiva e pola súa finalidade, consonte os seguintes aspectos: organización lóxica, claridade, orde e coherencia; corrección gramatical; propiedade léxica; adecuación do nivel de lingua adaptado á situación comunicativa e á natureza do texto; presentación externa clara e ordenada, e ortografía.
- Selección, localización, consulta e aproveitamento das fontes de información escrita para a realización de determinados traballos.

A lingua como obxecto de reflexión

- Comparación de textos, oracións e secuencias, e identificación de equivalencias (formais, funcionais e semánticas) e patróns comúns.
- Produción de textos, oracións e secuencias a partir de esquemas dados.
- Traballo sobre textos, oracións e secuencias (substitución por secuencias equivalentes, adición ou supresión de elementos, cambio de orde ou de categoría gramatical, etc.), e posterior análise e apreciación das consecuencias que para o significado teñen os cambios realizados.

- Utilización das normas ortográficas nas producións de textos.
- Aplicación de conceptos e métodos básicos de lexicoloxía e semántica á produción, interpretación e análise de textos (substitución sinonímica, niveis léxicos, campos léxicos e semánticos, etc.).

Contidos actitudinais

Lingua e sociedade

- Comprensión da situación idiomática de Galicia e valoración dos esforzos individuais, colectivos e institucionais en favor da normalización lingüística.
- Estimación positiva da competencia nas dúas linguas oficiais de Galicia.
- Valoración da lingua como instrumento cognitivo e medio de comunicación privilegiado, así como elemento configurador da identidade persoal e colectiva.
- Comprensión e tolerancia coas opcións lingüísticas non coincidentes coa propia.
- Actitude crítica perante os prexuízos referentes ás linguas e ás súas variedades sociais e xeográficas.
- Respeto e aceptación razoada das normas da lingua estándar.

Lingua oral

- Conciencia da importancia que o axeitado uso da lingua oral ten para o desenvolvemento persoal e para a vida social.
- Valoración das producións orais caracterizadas pola súa corrección, eficacia comunicativa, beleza e creatividade.
- Coidado na planificación e na execución das producións orais propias.
- Receptividade, interese e respecto polas opinións alleas expresadas en lingua oral.
- Valoración e respecto polas normas que rexen o intercambio comunicativo en diálogos, coloquios, debates, etc.
- Actitude reflexiva e crítica perante as expresións da lingua oral que comporten calquera tipo de discriminación social, racial, sexual, etc.

Lingua escrita

- Conciencia da importancia da lingua escrita no intercambio social e como medio para fixar o pensamento e para acceder á información.
- Interese pola lectura como fonte de información, aprendizaxe, coñecemento e pracer.
- Valoración das producións escritas caracterizadas pola súa corrección, eficacia comunicativa, beleza e creatividade.
- Interese pola expresión escrita das propias ideas e dos sentimentos de xeito preciso e persoal. Coidado na planificación e na execución dos propios textos, na revisión e na autocorrección.

- Actitude interpretativa (hermenéutica) na recepción de textos escritos, atendendo especialmente ás expresións que supoñan calquera tipo de discriminación.

A lingua como obxecto de reflexión

- Actitude reflexiva no uso da lingua.
- Valoración da lingua como produto e proceso sociocultural que evoluciona e como vehículo de comunicación, transmisión e creación intercultural.

4.1.1.2 Criterios de avaliación

- *Sintetizar oralmente o sentido global de textos escritos de diferente tipo e nivel de formalización, identificar as ideas principais e as secundarias, recoñecer as posibles incoherencias e ambigüidades de contido, e formular unha opinión persoal.*

Preténdese avaliar as capacidades de selección, de relación e de síntese do alumnado ao longo do proceso de comprensión e, tamén, a fluidez e a adecuación da expresión. A formulación dunha opinión persoal basearase nas informacións, nas ideas, nas argumentacións e na intencionalidade do texto, e non debe ser exclusivamente unha afirmación sen base e baleira de contido.

- *Producir textos escritos de diferente tipo (narrativo, descritivo, expositivo, argumentativo, etc.), prestándolle atención á situación comunicativa e aos criterios de corrección establecidos.*

Este criterio trata de comprobar se se é quen de producir calquera tipo de texto escrito adecuado ao contexto comunicativo e aplicando as pautas e as técnicas expresivas pertinentes. Débese comprobar o uso apropiado de procedementos de cohesión (usos anafóricos dos pronomes, repeticións, substitucións, elipses, etc.) e de construcións sintácticas simples e compostas. Terase tamén en conta os aspectos formais dos escritos (marxes, disposición do texto, letra clara, etc.).

- *Reflexionar sobre os mecanismos da lingua e os seus elementos formais (marcas de adecuación, estruturas textuais, procedementos de cohesión, estrutura da oración, formación de palabras, etc.) para comprender os textos alleos e mellorar as propias producións.*

Este criterio pretende avaliar se se ten en conta o funcionamento dos elementos lingüísticos en diferentes planos (contextual, organizativo do texto e morfosintáctico), tanto na interpretación coma na produción e na revisión de textos.

- *Integrar nos textos escritos as normas derivadas das convencións ortográficas, atendendo á adecuación das estruturas morfolóxicas e sintácticas.*

Este criterio centra a súa atención sobre a capacidade de aplicación do que a observación, a reflexión e a práctica (principalmente no caso da ortografía) posibilitan en canto á consecución dunha expresión escrita cun grao de formalización suficiente para que sirvan de modelo para outras posibilidades expresivas. Débese primar o carácter funcional e non cuantitativo de base conceptual.

- *Comentar oralmente ou por escrito textos orais e escritos procedentes dos medios de comunicación próximos aos intereses do alumnado e ligados a algún aspecto da actualidade.*

Centra a súa atención na capacidade dos alumnos e das alumnas para manteren unha actitude crítica ante as mensaxes dos medios de comunicación. Este criterio trata de comprobar se, a partir dos textos e dos elementos non lingüísticos que os acompañan, son capaces de achegar unha opinión persoal tanto sobre o contido como sobre a forma.

- *Identificar, en textos orais e escritos de distinto tipo e ámbito de uso, imaxes e expresións que denoten algún tipo de discriminación social, racial, sexual, etc., e utilizar alternativas que eviten o seu uso nas propias producións.*

Intenta comprobar que os alumnos e alumnas localizan os usos discriminatorios da lingua en textos de calquera ámbito de uso, reflexionan sobre a práctica social e persoal, e propoñen e utilizan alternativas non discriminatorias.

- *Identificar, localizar e descubrir os fenómenos de contacto da lingua galega con outras linguas.*

Inténtase comprobar que o alumnado coñece o parentesco da lingua galega coas linguas románicas veciñas, a extensión territorial e as diferenzas entre elas. Como no criterio anterior, partírase da realidade máis próxima ao alumno ou á alumna.

- *Integrar os vínculos que se establecen entre a persoa, o territorio, a cultura e a lingua.*

Con este criterio trátase de avaliar a existencia ou non da asociación entre conciencia lingüística e conciencia de pertenza a unha comunidade social e histórica determinada.

4.1.2 Lingua castelá e literatura

4.1.2.1 Contidos

- Utilización e elaboración de mapas para localizar neles áreas e fenómenos lingüísticos.
- Recoñecemento de fenómenos de interferencia lingüística e emprego de expresións e construcións propias de cada lingua.
- Interpretación de textos orais e escritos.
- Análise de textos orais e escritos diferenciado as ideas principais das secundarias.
- Valoración crítica de textos orais e escritos atendendo a aspectos como corrección, adecuación, orde, claridade e propiedade léxica.
- Producción de textos orais e escritos de diverso tipo atendendo aos criterios sinalados anteriormente.
- Cumprimento das normas ortográficas na produción de textos.
- Traballos sobre textos, oracións e secuencias (substitución por secuencias equivalentes, adición ou supresión de elementos, cambio de orde ou de categoría gramatical,

etc.), e posterior análise e apreciación das consecuencias que para o significado teñen os cambios realizados.

- Utilización adecuada do dicionario na interpretación e na produción de textos.
- Aplicación de conceptos e métodos básicos de lexicoloxía e de semántica á produción, á interpretación e á análise de textos (substitución sinonímica, niveis léxicos, campos léxicos e semánticos, etc.).
- Resumo escrito de textos orais ou escritos que recolla con exactitude e certo grao de elaboración persoal o seu contido esencial.
- A partir dun texto escrito, elaboración de esquemas que permitan visualizar as relacións e a ordenación xerárquica dos conceptos.
- Utilización da lingua escrita na resolución de problemas cotiáns e na organización da propia actividade (instancias, impresos, guións, esquemas, resumos, etc.).
- Lectura expresiva de textos atendendo á dicción, á entoación, ás pausas e ao ritmo.
- Lectura e interpretación de textos literarios que permitan a identificación das épocas e dos autores e as autoras que máis representen a literatura castelá.
- Uso práctico dos medios de comunicación, e análise das súas linguaxes específicas.
- Análise das mensaxes propagandísticas e publicitarias.

4.1.2.2 Criterios de avaliación

- *Identificar, localizar e describir os fenómenos de contacto da lingua castelá con outras linguas, e as grandes variedades dialectais do castelán.*

Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado ten do parentesco da lingua castelá coas linguas románicas veciñas, con especial atención á súa realidade máis próxima. Así mesmo, inténtase saber o grao de coñecemento da existencia dos grandes dialectos do castelán.

- *Captar as ideas esenciais e as intencións de textos orais de diferente tipo e reproducir o seu contido en textos escritos.*

Trátase de comprobar se se comprende o sentido esencial da mensaxe oral que se recibe.

- *Expor oralmente o desenvolvemento dun tema de xeito ordenado e fluído, consonte un plan ou un guión previo.*

Avaliase a capacidade de organizar adecuadamente a exposición das ideas sobre un tema axustándose a un plan elaborado previamente.

- *Producir textos escritos de diferente tipo prestando atención á situación comunicativa.*

Trátase de avaliar a capacidade de producir textos escritos de diferente tipoloxía adecuados á situación comunicativa.

- *Utilizar a reflexión sobre os mecanismos da lingua e os seus elementos formais para comprender os textos alleos, así como para a revisión e a mellora das propias producións.*

Inténtase avaliar se o alumnado ten en conta o funcionamento dos elementos lingüísticos en diferentes planos, tanto na súa interpretación como na produción e na revisión de textos.

- *Elaborar un resumo dunha exposición ou debate oral sobre un tema específico ou coñecido, onde se reflictan os principais argumentos e puntos de vista dos participantes.*

Trátase de comprobar a capacidade de captar o contido e a intención dos razónamentos expostos.

- *Sintetizar oralmente o sentido global de textos escritos de diferente tipo.*

Avaliáase a capacidade de selección, de relación e de síntese, e determínanse as partes do texto, os elementos esenciais e os secundarios.

- *Establecer relacións entre obras, autores e autoras, e movementos que constituían un referente clave na historia da literatura, e os elementos máis salientables do contexto cultural, social e histórico en que aparecen.*

Trátase de comprobar a comprensión do alumnado sobre o fenómeno literario como unha actividade comunicativa e estética e, ao mesmo tempo, como produto social e cultural situado nun momento histórico determinado.

- *Comentar oralmente e por escrito textos procedentes de medios de comunicación próximos aos intereses do alumnado e ligados a algún aspecto da actualidade.*

Trátase de comprobar a capacidade crítica do alumnado ante mensaxes dos medios de comunicación e, así mesmo, de ver se é capaz de achegar unha opinión persoal sobre o contido e a forma.

4.1.3 Historia, xeografía e sociedade

4.1.3.1 Contidos

Espazo e sociedade

- O espazo e a súa representación.
 - Planos e mapas. A fotografía aérea. Lectura e interpretación de mapas.
 - Escala.
 - Formas do terreo.
 - Construción de perfís topográficos simples.
 - Orientación e localización. Latitude e lonxitude.
- Espazo ecoxeográfico.
 - Principais unidades paisaxísticas en Galicia e de España como resultado das interaccións entre clima, relevo, augas e vexetación.
 - Diversidade de medios naturais.
 - Os solos e as actividades agrarias.

- Análise e interpretación de fontes escritas, fotos, diapositivas, etc.
- Tratamento de datos de precipitacións e temperaturas.
- Poboación e desigualdades na ocupación do espazo.
 - Evolución e distribución da poboación.
 - Distribución da poboación: Galicia, España e Europa.
 - Desigualdades na distribución da poboación. Poboación e recursos: densidade de poboación e superpoboación.
 - Movementos migratorios: o caso galego.
 - Análise e interpretación de gráficos, diapositivas, fotografías, etc.
 - Lectura e interpretación de mapas temáticos.
- Os recursos.
 - Actividades e espazos agrarios: agricultura, gandaría, pesca e minaría.
 - Agricultura, gandaría e pesca en Galicia: problemática.
 - Fontes de enerxía.
 - Espazos industriais.
 - Transporte e comercio.
 - Interpretación de datos estatísticos e imaxes.
- Espazo e poder político.
 - Formas de organización política dos territorios.
 - Comunidades autónomas e desequilibrios rexionais.
 - Poderes transnacionais.
 - A Unión Europea.
 - Análise, elaboración e interpretación de mapas temáticos.
- Articulación social do espazo.
 - Vivenda.
 - Cidades: estrutura e funcións. Diversidade social.
 - Problemática cidadá: a ordenación do territorio.
 - Poboamento rural e urbano en Galicia.
 - A cidade como patrimonio cultural.
 - Análise e interpretación de mapas e imaxes.
 - Elaboración de mapas conceptuais.

Sociedades históricas

- Das sociedades prehistóricas ás sociedades escravistas.
 - Sociedades prehistóricas: Paleolítico. Vida dos primeiros poboadores. Loita pola supervivencia: a colleita, a caza, a pesca, etc..
 - Sociedades prehistóricas: Neolítico. Proceso de sedentarización: as aldeas. Aparición das actividades agrarias. Organización en clans.

- Prehistoria galega.
- Primeiras civilizacións históricas: antigüidade clásica; democracia ateniense; arte e cultura da Grecia clásica.
- Mundo romano. Imperio: organización política, expansión territorial e actividades económicas. Romanización.
- A Gallaecia romana.
- Confección de eixes cronolóxicos.
- Sociedades medievais.
 - Fraccionamento do espazo europeo: chegada dos pobos bárbaros.
 - Organización do espazo na época feudal. Sistema feudal e réxime señorial. Sociedade feudal: nobres, frades e labregos.
 - España medieval. Cristianismo, islamismo e xudaísmo.
 - Nacemento das cidades. Arte medieval: Románico e Gótico. Camiño de Santiago.
 - Conflitividade na baixa Idade Media.
 - Confección de frisos cronolóxicos.
 - Localización espacial de feitos históricos.
- Sociedade do Antigo Réxime.
 - Descubrimentos.
 - Sociedade na época moderna: consolidación da sociedade estamental. Burguesía. Fidalguía galega.
 - Actividades agrarias no Antigo Réxime.
 - Poder político. Monarquía absolutista.
 - Reforma e a Contrarreforma relixiosas.
 - Revolucións burguesas. Revolución Francesa.
 - Localización dos feitos históricos.
 - Secuanciación dos feitos mediante frisos históricos.
- Século XIX.
 - Revolución Industrial.
 - Movemento Obreiro.
 - Nacionalismos.
 - Imperialismo.
 - Século XIX en España (síntese).
 - Localización dos feitos históricos.
 - Secuanciación dos feitos mediante frisos históricos.
- Séculos XX e XXI. Mundo actual.
 - Período de entre guerras: Revolución Rusa, totalitarismos e crise do 29.
 - Nacemento e evolución do Terceiro Mundo. Descolonización.

- Guerra Fría: configuración do mundo en bloques.
- Construción europea.
- Desintegración do bloque socialista.
- Século XX en España (síntese).
- Novas vangardas: pacifismo, ecoloxismo e feminismo.
- Funcionamento do sistema capitalismo.
- Problemas da sociedade actual. Desigualdades sociais e relixiosas, e desequilibrios políticos como fontes de conflito.
- Lectura e interpretación de textos.
- Localización dos feitos históricos.
- Secuenciación dos feitos mediante frisos históricos.
- Identificación e análise crítica dos problemas do noso tempo.
- Interpretación crítica das noticias difundidas polos medios de comunicación.

4.1.3.2 Criterios de avaliación

- *Identificar e localizar os trazos físicos máis destacados (clima, relevo, vexetación e augas) que configuran os grandes medios naturais do noso territorio e do planeta, analizando algúns exemplos representativos das paisaxes xeográficas resultantes da actividade humana nos ditos medios (explotación agraria, desenvolvemento, trazado das redes de comunicación, etc.).*
- *O nivel de afondamento e de detalle nas tarefas será necesariamente maior para o territorio español, o que permitirá apreciar a riqueza e a diversidade das súas paisaxes.*
 - Percepción e observación en distintas escalas dunha paisaxe.
 - Localizar en mapas diversas paisaxes mediante o emprego dun atlas.
 - Comprender as variables que configuran o clima, o relevo, etc.
 - Explicar as interaccións entre os elementos que configuran o medio.
 - Entender a actividade humana como un dos compoñentes do medio.
- *Describir, a partir da observación da realidade, de fotografías, mapas e textos, as principais características do relevo, das augas e do clima de Galicia.*

Trátase de que os alumnos recoñezan na propia comunidade distintos tipos de unidades paisaxísticas, establecendo relacións causais entre os elementos que as compoñen.

 - Comprender as variables que configuran o clima, o relevo, etc.
 - Explicar as interaccións entre os elementos que configuran o medio.
 - Localizar en mapas diversas paisaxes mediante o emprego dun atlas.
- *Utilizar os modelos do crecemento demográfico e o coñecemento da distribución da poboación en Galicia, en España e no mundo para analizar algúns exemplos representativos das*

tendencias migratorias e dos problemas de superpoboación e avellentamento no mundo actual.

Preténdese comprobar se os alumnos e as alumnas empregan os seus coñecementos sobre demografía para explicar os problemas, os contrastes e as perspectivas demográficas que actualmente existen en Galicia, nas outras comunidades e no resto do mundo.

- Coñecer os procedementos estatísticos que permitan comparar e explicar os datos demográficos.
 - Explicar a incidencia dos modelos demográficos na organización social.
 - Explicar as diferenzas cualitativas entre os modelos demográficos.
 - Comprender que os modelos demográficos son o resultado dos ritmos e das estruturas propias dunha conxuntura histórica determinada.
- *Caracterizar os principais sistemas de explotación agraria existentes no mundo, identificar e localizar algúns exemplos representativos deles, e utilizar esa caracterización para analizar a escaseza de alimentos nalgunha rexión ou nalgún país subdesenvolvido, así como os problemas das agriculturas galega e europea.*

Trátase de comprobar se o alumnado emprega estes conceptos ao analizar os problemas da agricultura actual e a difícil adaptación e reconversión da agricultura galega e española ás condicións impostas polo mercado europeo.

- Valorar os problemas ambientais en relación coa intensificación de cultivos nalgúns zonas.
 - Localizar os factores humanos que determinan a explotación dos recursos.
 - Identificar os factores ambientais que explican unha paisaxe.
- *Localizar os principais espazos industriais e centros de produción de materias primas e fontes de enerxía, e analizar as relacións de intercambio que se establecen entre países desenvolvidos e subdesenvolvidos no comercio destes produtos.*

Preténdese comprobar se se comprende a vinculación entre a localización de industrias e fontes de enerxía, así como o intercambio desigual entre os países, analizando igualmente a situación actual da industrialización galega e a súa situación de dependencia.

- Localizar as principais zonas industriais de España e de Galicia, e explicar os factores da súas localización.
 - Comprender que factores contribúen na potenciación da industria.
- *Identificar os usos do solo nunha determinada cidade e a súa área de influencia, e analízalos como manifestación da diferenciación funcional e da xerarquización social do espazo.*

Trátase de avaliar se os alumnos e as alumnas identifican, a partir de información adecuada, a especialización funcional de determinados barrios ou áreas urbanas (áreas financeiras, de servizos, industriais, etc.), así como a xerarquización e a división social do solo urbano.

- Comprender as características das urbes mediante o emprego de mapas, imaxes, etc.

- Ter capacidade para relacionar os usos do solo coas conxunturas históricas.
 - Coñecer e explicar o papel dos axentes urbanos.
 - Comprender a delimitación das áreas urbanas dentro das cidades e a súa relación coa organización social e cos fluxos económicos.
- *Localizar a xerarquía urbana e os grandes eixes de comunicación de transporte en España, e caracterizalos como instrumentos determinantes da organización económica e política do espazo e como manifestación de importantes contrastes rexionais no territorio español.*
- Trátase de que analizar, a través do coñecemento da rede de transportes española, as diferenzas existentes entre as áreas territoriais en relación ao seu nivel de desenvolvemento económico.
- Identificar os medios de comunicación en España e en Galicia.
 - Explicar os desequilibrios rexionais, con especial atención ao caso galego.
 - Explicar a relación entre as cidades e os medios de comunicación.
- *Identificar e localizar as comunidades autónomas españolas, os estados europeos, así como os principais países e áreas xeoeconómicas e culturais do mundo, e analizar exemplos representativos dos desequilibrios no desenvolvemento que existen entre eses territorios.*
- Preténdese avaliar a capacidade dos alumnos e das alumnas para localizaren pobos, comunidades, países e grandes áreas do mundo, aplicando diversas escalas e entendendo as desigualdades e os contrastes espaciais.
 - Localizar en mapas de distinta escala as comunidades autónomas e os estados europeos.
 - Saber pór exemplos de desequilibrios demográficos, industriais, etc.
- *Ordenar e representar graficamente a evolución dalgún aspecto significativo da vida humana (trazos da vida cotiá, condicións materiais de vida, organización política, hábitos e crenzas, etc.) ao longo de diferentes épocas históricas, sinalando os principais momentos de cambio nesa evolución.*
- Con este criterio trátase de avaliar a capacidade do alumnado para representar graficamente, mediante eixes, cadros, frisos cronolóxicos, etc., un longo proceso de evolución, así como de distinguir nel períodos e feitos de curta duración, gardar as proporcións adecuadas e representar correctamente os períodos antes e despois de Cristo.
- Saber elaborar e utilizar eixes cronolóxicos.
 - Saber distinguir aspectos significativos dunha época histórica que, á súa vez, os diferencien doutra época.
 - Comprender conceptos como “curta duración” e “longa duración”, “simultaneidade”, etc.
- *Identificar os trazos fundamentais das revolucións industrial e liberal burguesa, e sinalar, a través de exemplos salientables, as grandes transformacións que experimentou a sociedade humana nestes dous últimos séculos, atendendo especialmente ás súas repercusións sobre a sociedade galega.*

Preténdese avaliar a capacidade dos alumnos e das alumnas para recoñeceren os principais aspectos da profunda transformación que, en todos os ámbitos da sociedade, supuxeron as revolucións. Mediante a análise de casos concretos, valorarase tamén a adquisición dun pensamento crítico sobre o progreso comprendendo algúns aspectos negativos que presentan moitos logros indiscutibles.

- Identificar os grupos sociais, as formas de vida cotiá, e as actividades económicas e relacións de produción.

- *Describir as principais transformacións (demográficas, sociais, políticas e ideolóxicas) experimentadas pola sociedade española desde a II República ata hoxe, e sinalar algunhas das súas influencias mutuas.*

Trátase de avaliar a comprensión do cambio global producido na sociedade española nos últimos cincuenta anos a través do estudo de catro grandes períodos: II República, Guerra Civil, franquismo e etapa democrática actual. O criterio permite tamén avaliar a iniciación na análise do cambio sociopolítico a través do estudo dun momento especialmente significativo, como a Transición española.

- Identificar os cambios producidos na España dos anos 30 en distintos aspectos (demografía, economía, sociedade, etc).
- Comprender as diferenzas entre un sistema de goberno democrático e outro autoritario.
- Identificar aspectos salientables dese momento histórico.

- *Identificar cronoloxicamente as principais civilizacións e sociedades históricas anteriores á Idade Moderna e empregar un coñecemento básico delas para entender vestixios materiais e visuais característicos de tales sociedades (edificios, obras de arte, ferramentas, etc.).*

Trátase tamén de avaliar a capacidade de afondar no estudo dalgunha delas, analizando o funcionamento, a organización, o desenvolvemento técnico, as crenzas, etc., para comprender o importante legado cultural que aquelas sociedades nos transmitiron.

- Identificar os grupos sociais, as formas de vida cotiá, as actividades económicas, as relacións de produción e as formas de organización política.

- *Identificar os elementos básicos na caracterización dunha sociedade xunto cos trazos propios das sociedades estudadas, e utilizar un coñecemento básico delas para comprender as fases do seu desenvolvemento.*

Trátase de avaliar a capacidade para recoñecer e apreciar a diversidade e a riqueza do noso patrimonio histórico, analizando no contexto de cada época algúns vestixios e feitos destacados dos principais pobos e das culturas que se desenvolveron en Galicia e no resto da Península.

- Identificar as formas de produción dunha sociedade, os feitos da vida cotiá, os grupos sociais e os elementos comúns de varias sociedades.
- Saber comparar dúas sociedades no seu conxunto.
- Ser capaz de sintetizar os elementos dunha sociedade.
- Saber localizar en eixes cronolóxicos as sociedades estudadas.

- *Identificar os trazos fundamentais da sociedade do Antigo Réxime e analizar neste contexto algúns dos feitos máis relevantes da historia de España na época moderna. Analizar tamén as repercusións en Galicia do establecemento do Estado autoritario.*

Trátase de asegurar un coñecemento básico deste período, posibilitando un mellor coñecemento da sociedade galega e española da época: o descubrimento de América e as súas consecuencias, a presenza da monarquía hispana en Europa, os conflitos na construción dun Estado centralizado, etc.

- Identificar as formas de produción da sociedade do Antigo Réxime, os feitos da vida cotiá e os grupos sociais.
- Ser capaz de sintetizar os elementos da sociedade.
- Saber localizar en eixes cronolóxicos.

- *Caracterizar e situar cronoloxicamente e xeograficamente as grandes transformacións e os conflitos mundiais que tiveron lugar no século XX, e aplicar este coñecemento para a comprensión dalgúns dos problemas internacionais máis salientables da actualidade.*

Trátase de que o alumnado coñeza os principais acontecementos no panorama internacional do século XX (revolucións socialistas, guerras mundiais, descolonización e neocolonialismo, etc.), coa finalidade de que comprenda mellor a realidade internacional presente. Será tamén de interese analizar algúns problemas internacionais na actualidade, tendo en conta os acontecementos citados.

- Identificar a través das fontes históricas os grandes conflitos mundiais.
- Ser capaz de ordenar cronoloxicamente os feitos e de situalos no medio xeográfico pertinente.
- Comprender as relacións entre as grandes potencias.
- Capacidade de valorar criticamente a información recibida polos medios.
- Explicar as transformacións do mundo desde 1945.

- *Recoñecer na Constitución española os principios e as institucións democráticas fundamentais, e aplicar ese coñecemento para xulgar e debater feitos ou actuacións da vida pública e actitudes ou comportamentos cotiáns.*

Intentarase avaliar os coñecementos dos principios básicos nos que se fundamentan as sociedades democráticas a través do estudo do noso ordenamento constitucional. Non se pretende conseguir un coñecemento teórico, senón aplicado á realidade de hoxe, para unha análise do noso comportamento cotián.

- Identificar os dereitos e as liberdades fundamentais.
- Valorar a diferenza entre un sistema democrático e outro non democrático.

- *Analizar o papel de Galicia e de España na Unión Europea e na comunidade de países iberoamericanos, e identificar os obxectivos e as institucións básicas destas, coa finalidade de entender algúns feitos relevantes da actualidade.*

Trátase de que os alumnos e as alumnas teñan un coñecemento dos dous marcos internacionais cos que Galicia e España están máis vinculadas.

- Comparar a actuación das institucións en sistemas políticos europeos.
- Valorar as relacións entre os países europeos e iberoamericanos

- Identificar os países da Unión Europea.

- *Identificar os principais axentes e as institucións económicas, así como as funcións que desempeñan no marco dunha economía internacional cada vez máis interdependente, e aplicar este coñecemento á análise e á valoración dalgúns problemas e algunhas realidades económicas da sociedade actual na propia comunidade e noutras.*

Trátase de introducir o alumnado no funcionamento básico da economía actual a través do papel que cumpren os axentes (unidades de produción e consumo, sector público, etc.) e as institucións económicas (mercado, diñeiro, organismos de regulación e control, etc.), así como de comprobar se dispoñen, xa que logo, das claves necesarias para analizar algúns dos feitos e problemas económicos que lles afectan directamente aos alumnos e ás alumnas ou ás súas familias: inflación, paro, custo da vida, consumo, publicidade, etc.

- Comprender o vocabulario económico básico.
- Entender o funcionamento e o papel do público e do privado.
- Valorar o papel das institucións que regulan os mercados.

- *Obter información relevante, explícita e implícita, a partir de varias fontes de información de distinto tipo (documentos escritos, obxectos materiais, imaxes, obras de arte, gráficos, mapas, etc.), e determinar nelas os datos e as opinións que achegan dun tema non estudado previamente. Empregar as informacións ofrecidas polos medios de comunicación para comprender mellor as circunstancias políticas, económicas e ideolóxicas das grandes potencias que afectan á actualidade internacional.*

Preténdese corroborar se os alumnos e as alumnas teñen adquirida certa experiencia na análise de fontes de información, e se diferencian os datos obxectivos das opinións subxectivas, así como iniciar o alumnado na análise complexa que supón calquera feito político internacional na actualidade, procurando que se manexe criticamente a información proporcionada polos medios de comunicación

- Identificar tipos de fontes.
- Ser quen de clasificar as fontes segundo o seu soporte e a súa funcionalidade.
- Comprender a función social da información.

- *Utilizar o mapa topográfico como instrumento de información e análise sobre o territorio, e interpretar e elaborar correctamente distintos tipos de gráficos (lineais, de barras, de sectores, etc.) e mapas temáticos, utilizándoos como medio para comunicar determinadas informacións.*

Trátase de asegurar que os alumnos e as alumnas manexen o instrumental gráfico e cartográfico para un mellor coñecemento dun territorio determinado, e que saiban elaborar gráficos e mapas temáticos dunha complexidade non maior da dos que aparecen nos medios de comunicación.

- Comprender a información que nos achega o mapa topográfico.
- Entender os mapas como unha representación da realidade
- Identificar os signos cartográficos básicos.

4.2.1 Tecnoloxía

4.2.1.1 Contidos

- Formas de representación gráfica de obxectos: bosquexo, esbozo, delineación, proxección diédrica, perspectiva, etc. Convencións de representación gráfica. Normalización.
- Recursos científicos e técnicos. Esfuerzo. Elementos de unión de pezas, transmisión e transformación de esforzos e movementos.
- Electricidade. Corrente eléctrica. Diferenza de potencial. Intensidade e resistencia. Lei de Ohm. Potencia eléctrica. Operadores eléctricos. Circuitos eléctricos.

4.2.2 Matemáticas

4.2.2.1 Contidos

Números e operacións. A medida

- Números naturais, enteiros e fraccionarios. As operacións. Relacións entre números e magnitudes proporcionais. Múltiplos e divisores. Expresións da proporcionalidade.
- Marxe de erro na estimación e aproximación na medida.

Xeometría

- Elementos xeométricos no plano e no espazo. Puntos, rectas e planos. Coordenadas cartesianas e en superficies esféricas.
- Xeometría do triángulo. Razóns trigonométricas nun triángulo rectángulo. Aplicación ás medicións.
- Figuras e corpos. Figuras semellantes.

Álgebra

- Linguaxe alxébrica. Fórmulas e ecuacións. Expresións literais. Polinomios.
- Igualdade de expresións literais. Ecuacións. Ecuacións de primeiro e de segundo grao. Sistemas de ecuacións. Resolución de problemas.

Análise

- Variables. Dependencia entre variables. Características das gráficas. Gráficas lineais. Expresión alxébrica asociada a unha gráfica. Funcións elementais.

Estadística e probabilidade

- Información sobre fenómenos aleatorios: estadística. Recollida e tratamento de datos. Frecuencias. Gráficas estadísticas usuais. Parámetros centrais e de dispersión.
- Información sobre fenómenos aleatorios: probabilidade. Sucesos dependentes e independentes. Probabilidade condicionada.

4.2.3 Criterios de avaliación

- *Utilizar os números enteiros, decimais, fraccionarios e reais, así como as porcentaxes, para intercambiar información e resolver problemas e situacións da vida cotiá.*

Preténdese garantir con este criterio a adquisición de destrezas no manexo dos tipos de números de maneira que o alumnado poida comparalos, operar con eles e utilízalos para recibir e producir información.

- *Interpretar relacións funcionais dadas en forma de táboa ou por medio dunha expresión alxébrica sinxela, e representalas utilizando gráficas cartesianas.*

Este criterio supón o manexo de representacións gráficas, tanto para obter información a partir delas como para expresar relacións de distinto tipo. A información obtida das gráficas debe recoller aspectos xerais da gráfica, como o crecemento, a periodicidade, etc., e aspectos locais, como extremos, obtención de pares de valores relacionados, etc.

- *Presentar e interpretar informacións estatísticas tendo en conta a adecuación das representacións gráficas e a significatividade dos parámetros, e valorar cualitativamente a representatividade das mostras empregadas.*

Este criterio supón un coñecemento suficiente dos conceptos relacionados coa mostraxe, as representacións gráficas e as medidas de centralización e dispersión, así como unha actitude que favoreza a reflexión sobre a oportunidade e o xeito de utilización destas técnicas. Empregaranse tamén técnicas estatísticas sinxelas de reconto, construción de táboas, representación gráfica e cálculo dalgúns medidas.

- *Comprender e producir mensaxes orais e escritas utilizando os termos matemáticos con precisión.*

Con este criterio, que debe ser aplicable a todos os contidos, preténdese que o alumnado adquira unha linguaxe clara e unha forma de expresión precisa, o que será sinal de que comprende a materia.

- *Utilizar os medios de comunicación (prensa, radio e televisión) para recoñecer, identificar e analizar as formas de expresión matemática (numérica, alxébrica, estatística, xeométrica e gráfica) que neles aparecen, e sinalar analogías e diferenzas entre estas expresións nos mesmos medios de comunicación.*

Preténdese garantir con este criterio a capacidade de identificar e analizar os elementos da expresión matemática a través dos medios de comunicación.

- *Resolver problemas sinxelos, tras elixir a forma de cálculo apropiada, e valorar a adecuación do resultado ao contexto. Para resolver estes problemas debe cumprir o seguinte: dunha banda, a utilización das catro operacións, as potencias e raíces, con números enteiros, decimais, fraccionarios e reais; doutra banda, a formulación e resolución de ecuacións de primeiro e segundo grao e de sistemas de ecuacións lineais con dúas incógnitas.*

A través deste criterio pódese valorar se o alumnado é capaz de lles asignar ás operacións novos significados e de interpretar resultados diferentes dos que se obteñen habitualmente con números naturais. Preténdese, ademais, que o alumnado sexa quen de determinar cal dos métodos de cálculo (escrito, mental ou con calculadora) é axeitado en cada situación, ademais de adoptar a actitude que leva a non tomar o resultado do cálculo por bo sen o contrastar coa situación de partida.

Inténtase comprobar, así mesmo, se se é capaz de utilizar as ferramentas alxébricas básicas na resolución de problemas. Para iso, tense que pór en xogo a capacidade de empregar os símbolos, coas convencións de notación habituais, para a formulación de ecuacións, e a súa resolución por algún medio fiable, que non necesariamente ten de ser a manipulación alxébrica das expresións.

Débese ter en conta que tan importante como a codificación das relacións en forma de ecuación é a descodificación en termos do problema proposto. A formulación de ecuacións fóra de contexto non constitúe unha tarefa coa que se poida valorar este criterio.

- *Utilizar convenientemente aproximacións por defecto e por exceso dos números acotando o erro absoluto ou relativo, nunha situación de resolución de problemas, desde a toma de datos ata a solución.*

Este criterio supón o manexo dos conceptos e dos procedementos relacionados coa precisión, a aproximación e o erro. Os alumnos e as alumnas deben poder aplicar as técnicas de obtención de números aproximados por redondeo ou tomando en conta soamente a parte enteira, e ser conscientes da necesidade de empregar números aproximados nalgúns casos, así como do erro que se pode cometer co seu uso.

- *Utilizar estratexias sinxelas, tales como a reorganización da información de partida, a procura de exemplos, contraexemplos, casos particulares ou os métodos de ensaio e erro sistemático, en contextos de resolución de problemas.*

Este criterio refírese ao xeito de enfrontarse á resolución de problemas, así como a algunha das posibles estratexias para pór en práctica. Débese ter en conta a familiaridade do alumnado cos obxectos cos que trata, a dispoñibilidade da información explícita e non excesivamente abundante ou a facilidade da codificación e organización da información á hora de aplicar este criterio.

- *Presentar e interpretar informacións estatísticas tendo en conta a adecuación das representacións gráficas e a significatividade dos parámetros, e valorar cualitativamente a representatividade das mostras empregadas.*

Este criterio supón un coñecemento suficiente dos conceptos relacionados coa mostraxe, as representacións gráficas e as medidas de centralización e dispersión, así

como unha actitude que favoreza a reflexión sobre a oportunidade e o modo de utilización destas técnicas. Empregaranse tamén técnicas estatísticas sinxelas de reconto, construción de táboas, representación gráfica e cálculo dalgúns medidas.

- *Asignar e interpretar a frecuencia e probabilidade en fenómenos aleatorios de forma empírica, como resultado de recontos, por medio do cálculo ou por outros medios.*

O fundamental é a asignación de probabilidades e a interpretación que delas se faga, moito máis que a propia forma de expresión da probabilidade. Pode ser válido o emprego de formas diferentes ao tanto por un, como o tanto por cento e a proporción.

- *Estimar a medida de superficies e volumes de espazos e obxectos cunha precisión acorde coa regularidade das súas formas e co seu tamaño, e calcular superficies de formas planas limitadas por segmentos e arcos de circunferencia, e volumes de corpos compostos por ortoedros.*

Preténdese comprobar se o alumno ou a alumna son capaces de utilizar os conceptos básicos da xeometría para coñecer mellor o mundo físico que os rodea; se adquiriron o coñecemento da terminoloxía axeitada e se desenvolveu as capacidades relacionadas coa visualización de formas e características xeométricas. Convén limitar o alcance do criterio de avaliación ás figuras planas e espaciais cunha certa regularidade.

- *Interpretar representacións planas de espazos e obxectos, e obter información sobre as súas características xeométricas (medidas, posicións, orientacións, etc.) a partir das súas representacións, empregando a escala cando cumpra.*

Este criterio emprégase para ver se os alumnos e alumnas conseguiron manexar as representacións planas habituais dos obxectos e espazos bidimensionais e tridimensionais coa cantidade de información usual. Deben ser capaces de expresar a información obtida nas representacións en termos do representado. Requírese tamén utilizar con soltura as escalas numéricas e gráficas.

- *Utilizar estratexias sinxelas, tales como a reorganización da información de partida, a procura de exemplos e contraexemplos, casos particulares ou os métodos de ensaio e erro sistemático, en contextos de resolución de problemas.*

Este criterio refírese á maneira de afrontarse á resolución de problemas, así como a algunha das posibles estratexias para pór en práctica. Débese ter en conta a familiaridade do alumnado cos obxectos cos que trata, a dispoñibilidade da información explícita e non excesivamente abundante ou a facilidade da codificación e organización da información á hora de aplicar este criterio.

- *Realizar as operacións técnicas previstas no plan de traballo do proxecto para construír e ensamblar as pezas necesarias con limpeza, seguridade e unha tolerancia dimensional aceptable para o contexto do proxecto.*

A pulcritude durante a execución, o coidado no uso de ferramentas e materiais, e a observación das normas de seguridade son as condicións necesarias para acadar o grao de desenvolvemento fixado para a capacidade construtiva: conseguir un produto final de aspecto agradable e sen fendas, no que as dimensións das pezas e do obxecto acabado, como resultado da manipulación de ferramentas e materiais se manteñan dentro dunhas marxes de desviación aceptables para o contexto do proxecto.

- *Analizar anatomicamente un obxecto sinxelo e coñecido, empregando os recursos gráficos e verbais necesarios, para describir de forma clara e comprensible a forma, as dimensións e a composición do conxunto e das partes ou pezas máis importantes.*

Preténdese avaliar a capacidade do alumnado de identificar e describir os trazos anatómicos máis importantes de obxectos técnicos sinxelos e comúns, as partes de que están compostos, os materiais con que están construídos e a forma e as dimensións esenciais, mediante un informe ordenado, con debuxos e explicacións.

- *Representar a man alzada a forma e as dimensións dun obxecto, proxección diédrica e perspectiva, empregando a cor e a sección recta en caso necesario, para producir un debuxo claro, proporcionado e intelixible, dotado de forza comunicativa.*

A expresión gráfica de ideas técnicas e a exploración do seu alcance e da viabilidade ten que se traducir en debuxos claros, proporcionados e agradables ao presentar as ditas ideas a outros e nuns debuxos máis sobrios e eficaces cando se trata de analizar a súa operatividade ou discutila en grupo. O respecto polas normas e convencións de representación ten que estar matizado e sometido á utilidade real para o desenvolvemento de proxectos técnicos no ámbito escolar. O produto son debuxos trazados case sempre a man alzada, sobre papel branco cunha pauta de apoio, nos que as liñas teñen á vez unha función representativa (arestas, eixes, liñas ocultas, etc.) e expresiva (énfase, movemento, intensidade, etc.), e no que as cotas se entenden e non se amontoan. O uso da cor e de tramas son recursos plásticos que proporcionan valor ás superficies e volumes e melloran a presentación. O importante é lograr certa fluidez e capacidade expresiva no uso dos recursos gráficos e que esta capacidade sexa valorada no contexto do deseño de solucións.

5 Formularios e solicitudes

5.1 Formulario de inscripción para acceso a ciclos de grao medio

Este impreso pode obterse no enderezo www.edu.xunta.es/fp, apartado de probas de acceso, menú Acceso a ciclo medio.

 XUNTA DE GALICIA CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA	ANEXO VI																
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%; border: 1px solid black; padding: 2px;"> <small>PROCEDEMENTO</small> INSCRIPCIÓN NA PROBA PARA ACCESO A CICLOS FORMATIVOS DE GRAO MEDIO DE FORMACIÓN PROFESIONAL ESPECÍFICA </td> <td style="width: 20%; border: 1px solid black; padding: 2px;"> <small>CÓDIGO DO PROCEDEMENTO</small> ED312C </td> <td style="width: 20%; border: 1px solid black; padding: 2px;"> <small>DOCUMENTO</small> SOLICITUDE </td> </tr> </table>	<small>PROCEDEMENTO</small> INSCRIPCIÓN NA PROBA PARA ACCESO A CICLOS FORMATIVOS DE GRAO MEDIO DE FORMACIÓN PROFESIONAL ESPECÍFICA	<small>CÓDIGO DO PROCEDEMENTO</small> ED312C	<small>DOCUMENTO</small> SOLICITUDE														
<small>PROCEDEMENTO</small> INSCRIPCIÓN NA PROBA PARA ACCESO A CICLOS FORMATIVOS DE GRAO MEDIO DE FORMACIÓN PROFESIONAL ESPECÍFICA	<small>CÓDIGO DO PROCEDEMENTO</small> ED312C	<small>DOCUMENTO</small> SOLICITUDE															
DATOS DO/A SOLICITANTE																	
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>APELIDOS</small></td> <td style="width: 20%; border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>NOME</small></td> <td style="width: 10%; border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>NIF</small></td> <td style="width: 40%; border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>DATA DE NACEMENTO</small></td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>ENDEREZO</small></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>PROVINCIA</small></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>CONCELLO</small></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>CÓDIGO POSTAL</small></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>LOCALIDADE</small></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>TELÉFONO</small></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>FAX</small></td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>CORREO ELECTRÓNICO</small></td> </tr> </table>		<small>APELIDOS</small>	<small>NOME</small>	<small>NIF</small>	<small>DATA DE NACEMENTO</small>	<small>ENDEREZO</small>		<small>PROVINCIA</small>	<small>CONCELLO</small>	<small>CÓDIGO POSTAL</small>	<small>LOCALIDADE</small>	<small>TELÉFONO</small>	<small>FAX</small>	<small>CORREO ELECTRÓNICO</small>			
<small>APELIDOS</small>	<small>NOME</small>	<small>NIF</small>	<small>DATA DE NACEMENTO</small>														
<small>ENDEREZO</small>		<small>PROVINCIA</small>	<small>CONCELLO</small>														
<small>CÓDIGO POSTAL</small>	<small>LOCALIDADE</small>	<small>TELÉFONO</small>	<small>FAX</small>														
<small>CORREO ELECTRÓNICO</small>																	
EXPÓN: Que cumpre o requisito para concorrer á proba (risque cun "x" a opción correspondente): ☐ Ter polo menos 17 anos ou cumprilos no ano natural no que se celebre a proba. ☐ Ter superado un programa de garantía social.																	
DOCUMENTACIÓN ACREDITATIVA (MEDIANTE FOTOCOPIA COMPULSADA)																	
☐ DNI, NIE OU PASAPORTE. ☐ CERTIFICACIÓN ACREDITATIVA DE TER SUPERADO UN PROGRAMA DE GARANTÍA SOCIAL (CASO 2º DOS REQUISITOS)																	
DOCUMENTACIÓN PARA A EXENCIÓN DA PROBA																	
☐ SOLICITA A EXENCIÓN TOTAL DA PROBA. ☐ Certificado de ter superada a proba de acceso á universidade para maiores de 25 anos. ☐ SOLICITA EXENCIÓN DA PROBA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA.																	
SOLICITA: A súa admisión para realizar as probas de acceso aso ciclos formativos de formación profesional específica de grao medio.																	
<small>LEXISLACIÓN APLICABLE</small> - Orde do 30 de xaneiro de 2007 pola que se modifica a Orde do 1 de abril de 2002 pola que se regulan as probas de acceso aos ciclos formativos de formación profesional específica. - Orde do 1 de abril de 2002 pola que se regulan as probas de acceso aos ciclos formativos de formación profesional específica.	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%; border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>RECIBIDO</small></td> <td style="width: 30%; border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>NÚMERO DE EXPEDIENTE</small></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>DATA DE ENTRADA</small></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>DATA DE EFECTOS</small></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;"><small>DATA DE SAÍDA</small></td> </tr> </table>	<small>RECIBIDO</small>	<small>NÚMERO DE EXPEDIENTE</small>		<small>DATA DE ENTRADA</small>		<small>DATA DE EFECTOS</small>		<small>DATA DE SAÍDA</small>								
<small>RECIBIDO</small>	<small>NÚMERO DE EXPEDIENTE</small>																
	<small>DATA DE ENTRADA</small>																
	<small>DATA DE EFECTOS</small>																
	<small>DATA DE SAÍDA</small>																
<small>SINATURA DO/A SOLICITANTE OU PERSOA QUE O/A REPRESENTA</small> <div style="border: 1px solid black; width: 100%; height: 20px; margin-top: 5px;"></div>																	
<small>Director/a do</small> <i>(Nome do centro onde se presenta a solicitude)</i>																	

6 Exemplos de probas de acceso

Os exemplos de probas poden atoparse no enderezo www.edu.xunta.es/fp, no apartado de probas de acceso, menú Acceso a ciclo medio.